



Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus VI. Beneficia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS VI. BENEFICIA.

§. I.

In genere.

DA promptè. Exornat, beneficium, promptò animò, ac hilari vultu, dedisse; de honestat, asperis verbis, & favà facie donasse. Qui placidè exiguum dedit, fuit beneficus; qui multùm torvè, ac adductis superciliis, injurius. Sen. l. 2. de benef. c. 3. Ingentia quorundam beneficia silentium, aut loquendi tarditas; imitata tarditatem, & tristitiam, corrumpit, cum promitterent vultu negantium; quantò melius adicere bona verba rebus bonis, & prædicatione humanà, benignaque commendare, quæ præstas; ut illum castiges, quòd tardior in rogando fuit &c. Jos. 14. 13. dum peteret Caleb - da mihi ergo montem istum &c. Josue benedixit ei, & tradidit ei Hebron in possessionem. Naxera in Jos. 14. §. 41.

Viditque in somnis scalam &c. Gen. 28. 12. &c. Petenti Jacob avunculi domum, ut iram fratris vitaret, & in itinere dormienti Deus scalam innixus objicitur, amplè ei sunt promissiones. Jacob gratus surgens manè iulit lapidem &c. & erexit in titulum. Post multa tempora patriam repetens difficilis certaminis invenit stadium. *Vir luctabatur cum eo usque manè.* Gen. 32. 24. Luctatus vicit, benedixit ei in eodem loco. v. 29. Hic Jacob nec gratitudinis erigit columnam, nec locum illum appellat celestem aulam. Discrimen: ibi vel dormienti ingeruntur beneficia, & officia, hic post certamina impetrat: *flevit, & rogavit eum.* Gratius fuit sponte manans, quam lucta extortum beneficium. Id. ib.

Egressæ sunt aquæ largissima. Num. 20. 10. 11. Deus autem liberalitatem suam queritur obsecratam, & fratribus infert malitiam: *quia non credidistis mihi, ut sanctificaretis me.* v. 12. Quæ hujus querelæ, & poenæ, causa? quia asperis verbis beneficium impetiverunt: *audite*, exprobrabit illis Moyses, *rebelles, & increduli* v. 10. &c. Nonnulli facilius tolerassent sitis molestias, quam verborum injurias. Abul. q. 8. populus, videns miraculum tantum, laudasset Dominum; sed quia Moyses, & Aaron, inceperunt objurgare totam multitudinem vocando incredulos, & rebelles; ideo multitudo turbata animò ex dura reprehensione, etiam videns miraculum, non laudavit Dominum. Adde, Deum hic iratum, quia petra, geminò ictu percussa: nec enim haberi poterat beneficium, quod violenter ad speciem appareret extortum. Id. ib.

Commoda mihi tres panes. Luc. 11. 5. Dedit amicus. *Dabit illi, quorquos habet necessarios.* Hujus donationis non video relativam gratiam. Joan. 6. 14. Cum homines pa-

Polyanth. Sacr. Tom. I.

nibus pasti Prophetam acclamarunt benefactorem: *illi ergo homines cum vidissent &c.* Discrimen: dedit amicus amico, sed post aspera verba: *noti mihi molestus esse;* Luc. 11. 7. post longas preces: *propter improbitatem;* post tractas moras: *jam ostium clausum est.* At in deserto panis non petentibus datus. Id. ibid.

§. II.

*Beneficiorum Divinorum copia.**Ex Veteri, Novo, & Patri-*
bis.

Visitans iniquitatem Patrum in filios, in tertiam, & quartam generationem.

Ex. 20. 5. Cajet. cerne differentiam, quòd vindicta non extenditur ultra quatuor filios, beneficia autem extenduntur in millia. Ad significandum, quòd ad bona est Deus propensissimus; ad inferendum autem mala est parcus. Et ratio est: quia bona sua confert spontè, mala autem infert exigentibus demeritis nostris, Sylv. in Act. ap. 2. q. 6.

Percutit, & manus ejus sanabunt. Job. 5. 18. Deus unà manu percutit, sed duabus sanat. *Addidit Dominus omnia, quæcumque fuerunt Job, duplicia.* Job. 42. 10. Lud. de Ponte in Cant. 1. Exh. 12.

Introduxit me Rex in cellaria. Cant. 1. 3. Ad significandam eximiam abundantiam horum cellariorum. Lud. de Ponte hic.

Fasciculus myrrha. Cant. 1. 12. post agens de ejus liberalitate: *emissiones tuæ paradysus.* Cant. 4. 13. Myrrha tribulatio. Per emissiones Theodoretus intelligit omnes virtutes; & Cat. PP. omnia dona S. Spiritus, quibus anima recreatur, & impinguatur. Sylv. in Act. Ap. cap. 2. q. 6.

Decora sicut Jerusalem. Cant. 6. 3. laudatur à Jerem. Thr. 2. 15. *urbs perfecti decoris, gaudium universa terra;* maxime autem tempore Salomonis erat laudatissima, ab amplitudine, fortitudine murorum, à divitiis: *tanta enim erat abundantia argenti-quanta lapidum.* 3. Reg. 10. 27. Vocat ergo Christus Ecclesiam decoram sicut Jerusalem: quia omnium virtutum, & gratiarum ornamenta in illam congestit. Lud. de Ponte hic. l. 9. Exh. 1. §. 2.

Ad punctum, in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te. H. 54. 7. Sex diebus creavit Deus omnia, 40. diebus omnia aquis diluvii destruxit: ut ostenderet promptitudinem suam in præstandis nobis beneficiis, & tarditatem in puniendo; qui dicit per H. 61. 2. *ut predicarem annum placabilem Domino, & ærem ultionis Deo nostro.*

X 2

Placa-

Placabilem vocat annum, & vindictam diem: quia multus est in ignoscendo, & parcus in puniendo. *In momento indignationis abscondi faciem meam parumper, à te, & in misericordia sempiterna misertus sum tui.* Jf. 54. 8. Did. Stella de contempt. van. Mundi p. 3. c. 88.

Nonne bonum semen seminasti in agro? Matth. 13. 27. O gens Adam! quam multi seminaverunt in te, & quam pretiosum semen! Quam malè peribis, & quam meritò; si perierit in te tantum semen, simul & seminantium labor—Seminavit in terra nostra tota Trinitas, seminaverunt Angeli pariter & Apostoli, seminaverunt Martyres, & Confessores, & Virgines; seminavit & Filius: ipse enim est, qui *exiit seminare semen suum*—seminavit & Spiritus Sanctus: quia & ipse venit, & apparuerunt Discipulis dispartitæ linguæ, tanquam ignis. Ità tota Trinitas seminavit: Pater scilicet panem, de cælo Filius Veritatem, Spiritus Sanctus charitatem. S. Bern. sect. de S. Benedicto. Filius Dei non cessat semper seminare in animabus nostris. Non enim solum, quando videtur docere, sed & per Mundum itum; & per ea, quæ quotidie facit erga nos, seminat in animabus nostris bona semina. Theophylactus in Luc. 8.

Impleverunt eas usque ad summum. Joan. 2. 7. Vellet omnium Salvator Christus, ut omnis anima caperet, quantum posset, & in tantum repleretur virtutum moribus, & beatificâ gratiâ, quòd amplius impleri non posset. Longè latior esse posset nostræ mentis capacitas, quam credimus: sed ipsam in augustum sinum colligimus, cum ipsam intendimus replere caducis. Sim. de Cass. l. 7. de mir. Salv.

Sonus replevit totam domum. Act. 2. 2. Cur sonus totam domum? non ignis? Respond. per ventum intelligitur divina benevolentia, & gratia. Cant. 4. 16. *Veni Auster!* Ignis autem, juxta Cyrill. labores, & afflictiones, quæ in mensura linguæ dantur. At gratia superabundans omnia implet. Sylv. in Act. 1. q. 6.

Sic onerat me miserationibus suis Deus, sic concludit, sic obruit beneficiis suis; ut onus aliud sentire non possim. Deficit spiritus meus, prorsus deficit in tanta beneficiorum consideratione. S. Bern. D. 6. Pent. f. 2.

Si Authoris tui dona dinumerare volueris, arenam maris, guttas pluviarum, & multitudinem reperies superare stellarum. S. Laur. Just. f. in festo Corp. Chr.

§. III.

*Beneficium unum radix alterius, & plurium.**Ex Veteri.*

Dominus Deus cæli, & terra, qui tulit me, &c. Gen. 24. 7. Pii ex his, quæ acceperunt à Deo, beneficiis, erudiuntur; ut alia sperent. Sic Abraham, cum Eliezer mitteret, ut sponsam filio quæreret, & ille de rei

exitu dubitaret; fretus Abraham Dei beneficiis, nutantem seruum his verbis confirmat: *Dominus Deus cæli, & terra &c.* Jo. Oforius D. 4. Quadr.

Dee tibi Deus de rore cæli &c. Gen. 27. 28. Cur non dicit de pluvia? aptior enim est pluvia, ad fecundandam terram. Ergo uberior benedictione cumularet de pluvia. Nostcebat divinam largitatem: quia, si semel Deum rorem præstiterit, sine dubiò pluviam uberem dabit: nam ubi divinus favor facit initium, licet à minutissimo rore incipiat, magna procul dubiò est largiturus. Did. de Callilo Jlat. 47.

Addat mihi Dominus filium alterum. Gen. 30. 24. Josephum à Deo suscepit Rachel; petit & secundum. Nec mirum: unum enim Dei beneficium gradus est ad alterum. Vides Christum corpus suum hominibus in cibum dare; spera, etiam sanguinem in potum dabit. Alvarez Joseph. illustr. illustr. 4.

In baculo meo &c. Gen. 32. 10. 11. ità Jacob de Mesopotamia in patriam redux Deum alloquitur. Et addit: *erue me de manu fratris mei.* q. d. Adeò ad beneficium effusus es, ut ex nulla re magis, quam ex beneficio jam præstito, ad alia præstanda movearis. Quare, qui me rerum omnium egenum rebus omnibus ditasti, perge mihi ulterius benefacere, & priora beneficia novis cumulare. Mendoza in 1. Reg. 2.

Pluit Deus manna, ut semen coriandri. Ex. 16. 13. Ut in forma seminis ostenderet, omnia ejus beneficia semina esse, fructumque expectare. Jo. Ofor. D. 5. Epiph.

Virgam, quæ percussisti fluvium, tolle in manu tua, & vade. Ex. 17. 5. Voluit Deus ex priore sua beneficentia Moysem ad fidem novi miraculi excitare. Did. Nyss. pag. 1. cap. 5.

Si inveni gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam. Ex. 33. 13. Hæc subdit, postquam audivit, se apud Dominum gratiam invenisse. Mendoza 1. Reg. 2.

Sol contra Gabaon ne movearis. Jos. 10. 12. Unde ei fiducia tantum petendi miraculum? Lyr. videns primum signum datum de cælo aëreo, ex hoc petivit signum de cælo siderico. v. 11. *Dominus misit super eos lapides magnos de cælo.* Did. Niss. part. 1. cap. 5.

Propterea invenit servus tuus cor suum, ut oraret te in oratione hac. 2. Reg. 7. 27. Sic subjecit David post multa beneficia à Deo accepta. q. d. Magnam in spem impetrandi petita excitatur, quia multa à te beneficia jam impetravit, qui ex datis ad majora danda excitatis. Mendoz. in 1. Reg. 3. v. 21.

Et si parva sunt ista, adjiciam tibi multò plura. 2. Reg. 12. 8. Qui aliquid à Deo recipit, inde multò majora expectet. Bæza 11. 2. l. 10. c. 2. §. 6.

Tu enim fecisti priora, & illa post illa cogitasti. Judith. 9. 4. Clamabat Judith ad Dominum, Cum Deus priora munera exhi-

exhiberet, cogitavit, quanam munera post prima posset elargiri. Addit Judith: *respice castra Aegyptiorum nunc, sicut tunc castra Aegyptiorum videre dignatus es.* v. 6. Ea est Dei munificentia; ut velut debitum contrahat ex beneficio exhibito, ad aliud largiendum. Escob. t. 3. Colloq. Chr. Obs. 3. v. 3.

Manus tua fecerunt me & plasmaverunt me; & sic repente precipias me? Job. 10. 8. *Deus meus, adjutor meus; & sperabo in eum.* Ps. 17. 3. Confidenter jam postulat, qui de Domini gratia, post beneficiorum exempla, praefumit: nam de futuro fiducialiter sperare se dicit, qui cum in praeteritis senserat adiutorem. Cassiodor. hic.

Clamabo ad Deum altissimum, ad Deum, qui benefecit mihi. Psal. 56. 3. Lyr. benefecit mihi de praeterito, & sic spero, quod faciet & de futuro. Did. Nis. p. 1. c. 5.

Quoniam percussit petram, & fluxerunt aquae. Ps. 77. 20. Nimis facta cogitatio! exemplum magni miraculi dare, & ejus auctorem in reliquis arbitrari posse deficere. Cassiod. hic.

Narrantes laudes Domini, & virtutes ejus - ut ponant in Deo spem suam. Ps. 77. 4. 7.

Quid retribuam Domino &c. Psal. 115. 12. Omnia retribuit, dum omnia donat: Si David meditatur, quid solvere possit pro omnibus acceptis, cur non dixit: quid retribuam pro omnibus, quae tribuit? Appositè ait, *pro omnibus, quae retribuit*: quia dum Deus Davidem donat omnibus, quasi debitor sit, omnia illi rursus retribuere; Escob. t. 3. Colloq. Chr. Obs. 3.

Retribuere servo tuo. Ps. 118. 17. Ille tribuit, qui prior largitur; cui ergo Deus retribuere potest? quis enim prior dedit ei, ut retribuatur ipse? Basil. in Ps. 7. Non ideo dictum putat retribuere, quasi nos prius Deo tribuerimus; sed quia Deus prius dando, priori sua largitione ad dandum deinceps, quasi se reddiderit obnoxium. Jo. Pinna in Eccl. 7. Ethol. 65.

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1. 1. S. Ambr. de Isaac, & anima c. 3. illa osculum poscit, Deus Verbum se ei totum infundit. Agnoscebat amatrix Dei, si aliquid à Deo habeat, statim Deum ipsum cum tota plenitudine donorum accipiet. Sylv. in act. 1. q. 5.

Sub umbra aliius, quem desideraveram, sedi. Cant. 2. 3. Nescio, an non remissiori amoris sponsae id tribuendum sit: quia ardentius esset desiderium, si sponsi amplexus cuperet, quam umbra ejus. Cur umbram ejus oblectari cupit, si supra Dilecti cor recumbere potest in deliciis? Perluadebat sibi, totum sponsum deliciis plenum se obtenturum, si consequeretur ejus umbram; nec sponsum posse negare seipsum, qui semel ei umbram indulerit. Orig. hom. 2. in Cant. fac ut possis capere umbram ejus; & cum umbram fueris dignus effectus, veniat ad te, ut ita dicam, Corpus ejus, ex quo umbra nascitur. Did. de Castillo Illat. 47.

Ubi est zelus tuus, & fortitudo tua? multitudo viscerum tuorum, & miseratio- num tuarum, super me continuerunt se. Isai. 63. 15. Exclamat mirabundus Isaias multis

beneficiis divinitus acceptis. q. d. rem novam agis, & insolentem. Mendoza in 1. Reg. 2.

Clamavi de tribulatione mea ad Dominum, & exaudivit me. Jon. 2. 3. Jonas adhuc tenebatur in periculo, adhuc inclusus in ventre piscis; orabat autem, ut salvus inde exiret. Unde agnovit, orationem exauditam? quia experius aliquid de benignitate divina, quod per longum tempus cum incolumem servaverit, pro certo credidit, suam orationem exauditam de felici exitu. Sylv. in act. 2. q. 32.

EX NOVO.

Vidit Spiritum DEI descendentem sicut columbam. Math. 3. 16. Tertull. lib. de Baptismo c. 8. tunc ille sanctissimus Spiritus super emundata, & benedicta, corpora libens à Patre descendit: super Baptismi aquas, tanquam pristinam sedem recognoscens, conquiescit. q. d. descendit olim Spiritus Sanctus super aquas Gen. 1. 2. en ergo causam, ob quam iterum in Jordane ad illas descenderit. Quia Spiritus Sanctus semel aquas honoravit; ideo super easdem in Jordane descendit; ut honorem repeteret. Did. de Castillo Illat. 47.

Panem nostrum superstantialem da nobis hodie. Math. 6. 11. S. Chrysost. panem superstantialem, Eucharisticum scilicet. Cur non rogant, precor, ut tribuas? quia panis noster est, dum quotidie recipimus: semel enim datus nobis panis ille quasi debitorem reddit Deum, saepius tribuendi. Ideo quasi imperamus: *panem nostrum da nobis.* Escob. t. 3. Coll. Chr. Obs. 3.

Non recordamini - quinque panum in quinq; millia hominum, &c. Math. 16. 9.

Deinde iterum imposuit manus. Marci 8. 25. Deus donando non fatigatur; nec, quia multa dedit donaminuit, imò semper auget. Bis Christus caeco manus imponit, bis dona tribuit lucis, sed posterius donum, quò clarè omnia videt, longè superat primum. Baeza t. 2. l. 10. cap. 2. §. 6.

Et venit in omnem regionem Jordanis. Luc. 3. 3. Quare Joannes baptizat potius in Jordane, quam in alio loco? Glossa ordin. Joannes baptizat in Jordane, ut ibi aperiretur janua regni caelestis, ubi datus est aditus filiis Israel terram promissionis intrandi. Velut ab ipso loco, in quo unum largitus est beneficium; induceretur Deus ad aliud excellentius communicandum. Sylv. hic q. 19.

Prætinget se, & faciet illos discumbere. Luc. 12. 37. ideo prius Christus in nostro exilio loturus pedes discipulorum, & divinum paraturus convivium, *prætingit se.* Jo. 13. 4. Baeza t. 3. l. 14. c. 10. §. 23.

Imponit innumeros gaudens. Luc. 15. 5. An non fat erat, quòd bonus pastor ad ovem perditam iret, & illius reductionem curaret? sed dives in misericordia, non his contentus subsistit; majora dedit, humeros submittit ovi portandæ. Id. t. 2. l. 10. c. 2. §. 6.

Cupiebas implere ventrem suum de siliquis. Luc. 15. 16. Prodigus non dixit omnia reversus ad Patrem, quæ decreverat dicere: nam ultima verba, *fac me sicut unum de mercenariis* v. 19. tacet. Aug. cum enim panem non haberet, vel mercenarius esse cupiebat; quod post osculum Patris generosissime jam dedignatur. Es-cob. t. 6. parab. Chr. Obf. 4.

Us intingat extremum digiti sui in aquam. Luc. 16. 24. S. Ambr. l. 6. in Luc. per Abraham Christum D. intelligit: si semel donet guttam, torrentem præstabit. Did. de Castillo Illustr. 47.

Hoc initium signorum. Jo. 2. 11. Initium in aqua in vinum Christi virtute conversâ; ut hoc primum, & tanquam vitæ agendæ initium exigere videatur, animas nostras ad meliora converti. Sim. de Cassia lib. 5.

Non Moyses dedit vobis panem de celo, sed Pater meus dat. Jo. 6. 32. Illa opera munificentiae sunt digna Deo, quæ non finiuntur tempore, sed quotidie continuantur. Baeza t. 3. l. 14. c. 10. §. 8.

Qui proprio filio suo non pepercit &c. quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit? Rom. 8. 32. Si, quod majus est, & præcipuum, præstitit nobis, ut filium suum verum, & charissimum traderet propter nos adhuc impios; quare non, quod minus est, credatur facturus pro nobis Credentibus sibi, jam enim parata sunt Credentibus præmia: S. Ambrosius. hic.

Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Act. 2. 4. Dedit eis carnem, mox daturus Spiritum Sanctum: movetur enim, unò beneficio datò ad plura danda. Sylv. hic. q. 7.

Ex Patribus, & aliis.

Nihil est igitur, quod negare nobis posse ve-reamur; nihil est, in quo de munificentiae divinæ diffidere perseverantia debeamus, cujus fuit tam diuturna, & jugis ubertas; ut primò prædestina-ret, deinde vocaret; & quos vocaret, hos & jus-tificaret; quos justificaret, hos & clarificaret. Po-terit deserere, quos tantis beneficiis suis usque ad præmia profecutus est? S. Ambr. l. 1. de Jacob & vita beata c. 6.

Plena semper, & redundantia sunt divina be-neficia; non exiguo restricta numero, sed uberi bonorum coacervata congestu. S. Ambr. in Luc. l. 1. c. 1.

Si, antequam cum quaerem, bene fecit mi-hi, clamantem me non exaudiet? S. August. in Pl. 56.

Quid tibi promisit Deus? ô homo mortali-s! quia victurus es in æternum. Non credis? crede, crede. Plus est jam, quod fecit, quam quod promisit. Quid fecit? mortuus est pro te. Quid promisit, ut vivas cum illo? incredibilius est, quod mortuus est æternus, quam ut in æternum vivat mortalis. Jam, quod incredibilius est, tenemus. Si propter hominem mortuus est Deus, non est victurus homo cum Deo? non est victu-rus mortalis in æternum, propter quem mor-tuus est, qui vivit in æternum? S. Augustin. in Plal. 148.

Tametsi lapideus etiam quis fuerit; tanta ta-men jam sunt data dona, ut sufficiant cum excitare, & à præsentibus abducere, duplicique nomine ad futura complectenda erigere: cum quod adeo sunt magna, quæ jam exhibita sunt; tum, quod licet tanta sint, ac alta; primitiæ tamen sunt. S. Chrysof. in ep. ad Rom. c. 8. ferm. 14.

Christus breviter orare docuit, qui citò vult postulata præstare. Aut quid petentibus se non dabit, qui seipsum non petentibus dedit? S. Petr. Chrysol. f. 67.

Nesciunt in foribus hære, quæ cæli authore tribuuntur; semper incrementis ad culmen ascen-ditur, ubi supernus favor præstat exordium. En-nodius l. 5. ep. 16. Flumina, quò longius pro-currunt, ampliora fiunt. Did. de Castillo Illat. 47.

§. IV.

Beneficiorum magnitudo ex persona dante.

Non sepelias me in Ægypto, sed dormiam cum Patribus meis. Gen. 47. 29. 30. Idem petebat Joseph Gen. 50. 24. Cur tanti æ-stimata sepultura in Chanaanâ? acceperant à Deo promissionem terræ illius; adeoque lætabantur in munere à Datore Deo. Rupert. l. 9. cap. 21. Donum Dei, qualecunque sit, sive magnum, sive parvum; cæleste, sive terrenum. Pro honore, vel charitate dantis pretiosum est, & debet esse in oculis sapientis. Baeza t. 2. l. 9. cap. 2. §. 32.

Non est sanctus, ut est Dominus, & non est fortis, sicut Deus noster. 1. Reg. 2. 2. Samuelis mater filio, cælesti favore accepto, sic to-ta effusa in divinas laudes. Aliæ matres brachius deliniunt exoptatos infantulos: non est puer, ut hic puer meus, hic pulcher, hic elegans; at Anna, non donum, sed Datorem, intuetur. Id. ibid.

Veniat Dilectus meus in hortum suum. Cant. 5. 1. Disce, non quiescendum in Dei donis, sed in ipso Datore; & æstimanda beneficia, non tam propter se, quam Benefactorem: nec hor-tum animæ excolendum, ut nos ejus bonis dite-mur, vel nobis ipsis dulces epulas paremus; sed ut Dilecto placeamus, & ipse in nobis jucundetur. Lud. de Ponte hic l. 8. Exh. 1. §. 1.

Munera tua sunt tibi, & dona domus tua alteri da. Dan. 5. 17. Respuebat dona, quæ à Deo suo sibi non venire videbat. Baeza t. 2. l. 9. c. 2. §. 32.

Quia Jesus esset, qui fecit eum sanum. Jo. 5. 15. Muneris æstimatio ex persona dante incomparabiliter crescit. Et benefactori Jesu gra-tus, & sibi gratulans, hic homo, Jesum sanitatis suæ authorem, Judæis prædicat. Id. ib.

§. V.

Varia de magnitudine Beneficiorum.

Dilectus meus mihi, & ego illi. Cant. 2. 16. Nullum perfectum sensum videntur hæc ver-ba habere. Quid est tibi dilectus tuus? quid tu illi? Aperit campum ad cogitandum, quam am-
pla,

pla, & copiosa beneficia in eam sponfus contulerit. q. d. ad aperiendam tantam rerum abundantiam deest oratio, verba non suppetunt. Nam, si dixerit, sponfus meus mihi consulit, nihil dixi. Si iterum, sponfus meus mihi operatur, mihi fauet; obruitur oratio rerum magnitudine. Et ideo nihil dicere possum, nisi, *Dilectus meus mihi!* Quid pro his ego possum rependere? nunquid sanctos cogitatus, memoriam continuam, orationes crebras, ferventes; jejunia, vigiliis, misericordiae opera; sed non adaequant magnitudinem beneficiorum Dei. Quid igitur faciam? una mihi videtur ratio respondendi tanto amori: ut ille mihi omnia factus, ita ego mea, & me totum ei impendam. Diez tit. Charitas.

A saeculo non audierunt, neq; auribus perceperunt; oculus non vidit, Deus absque te, quae preparasti expectantibus te. II. 64. 4. Haec bona, Christi fuerunt miracula, ut docet Hier. & Chrylost. Bona Christi fuerunt ejusdem Sacramenta, & copiosa gratia, mentis quies, consolatio, gaudium, alique fructus Spiritus Sancti. q. d. à saeculis, ex quo natus est Adam, nemo unquam audivit, nec vidit; imò cogitare, & suspicari non potuit; tanta, & tam augusta, gratiarum dona, quae preparasti in Legge nova expectantibus te. Te, absque te, idem est, quod praeter te; unò te exceptò, ut verit. Vatablus. Corn. à Lap. hic.

Etiamsi faciamus, quacumque facere poterimus; nihil magnum faciemus, ut ei, qui nos tantis beneficiis praevenit, aliquid rependamus. S. Chrylost. in Gen. hom. 34.

Quam gratiam illi referemus? tametsi in terra mille annos viveremus; ne pro uno quidem colapho, illi ullò modò unquam, prout decet, reddere aequivalens, dignasque gratias referre, possemus. S. Ephrem de compunct.

Nihil illi ad mensuram minuti tribuere posses; si in retributionem eorum, quae pro te sustinuit, te mille millies annis, etiam gehennali incendiò, cruciaries. Cassidorus. Doultremon. l. 2. c. 3. sect. 8. de amore.

Quid retribuere pulvis, & vermis, Domino gloriae, qui pro eo animam suam in morte conclusit? ut beatitudine fruere, quam nec oculus vidit, nec auris audivit. Attende igitur sollicitus, quantum Domino tuo debes. Rlesens. ep. 137.

§. VI.

Bonus usus Beneficiorum, divitiarum, talentorum, gratiarum.

Ex Veteri, & Novo.

ET erans valde bona. Gen. 1. 31. Fecit Deus omnia valde bona. Nihil ergo naturam malum, quando & ipsa, quae in creaturis videntur esse poenalia, si bene utantur, & bona, & prospera sunt; si male utantur, nocent. S. Isid. cap. 9.

Aquae in sanguinem versa Aegyptiis, non Hebraeis. Ex 7. 20. In manu Aegyptiorum sanguis, inquit Josephus, in manu Hebraeorum mundissima erat aqua. Sic opes in manu impii foedus vitiorum sanguis, in manu probi instrumentum virtutis. Drexelius Opusc. 13. Salomon. c. 5. §. 1. Divitiae sunt ambidextrae, ad bonum, & ad malum, faciles trahi. Uti scalae ascensum, & descensum, juvant, ita pecuniae ad caelos ducunt & ad inferos. Id. ib.

Manum suam misit ad fortia, & digiti ejus apprehenderunt fufum. Prov. 31. 19. Manum suam ad fortia, & heroica, extendere, est, res difficillimas, & sensualitati maxime repugnantes, operatam fuisse, & se spiritualibus exercitiis occupasse. Digi- ti ejus apprehenderunt fufum. Dices: tamne heroicum est nere, illud ut Spiritus Sanctus collocet inter heroica opera? Nota mysterium: nere, est ex sinistra in dexteram stupam traducere, & sic, quod ante erat in sinistra stupa, in dextera per fufum fit filum. Sinistra est vita praesens, dextera futura. Et omnia Mundi sunt stupa, valerudo, divitiae, honores, &c. unà scintilla comburuntur. Si bene scis nere, traduc haec temporalia à sinistra ad dexteram, fuso bonae intentionis, & divini amoris. Quando valetudinem, ingenium, divitias, honores, in obsequium Dei confers; recte nes, & stupam à sinistra in dexteram traducis. O miseros Alexandros, Darios, Caesares! &c. quot bona habebant in sinistra, & quam nudi nunc sunt, nescierunt enim fila ducere, nescierunt temporalia in aeterna transferre. Diez fer. 4. D. 3. Quadrag.

Venias Dilectus meus in hortum suum, & comedat fructus pomorum suorum. Cant. 5. 1. Erudimini, qui possidetis terram: divitiae, quas tenetis, vestrae non sunt, sed Dei; dispensatores opum, & honorum, estis, non domini. Porro cum sponfam in cellaria introduxisset, non ad rapinam, & luxum; sed ad eleemosynam, incitavit. *Ordinavit in me charitatem.* Cant. 2. 4. Oliva. t. 2. Strom. hic.

Vos estis sal terra. Matth. 5. 13. Non monet, fitis; sed estis: ut, quod sunt, pendant, & necessitatem incumbendi proprio officio cognoscant. Universa, quae à terrenis hominibus appetuntur (sive naturalia, ut proles, & delectabilia tactus, aliorumque sensuum; sive divitiae, honores, imperia, & gloria; sive scientiarum, & artium notitiae) indigent condimento vestro; ut salubriter appetantur, salubriterque illis homines utantur. Ca- jet. hic.

Quia super pauca fuisi fidelis. Matth. 25. 21. Quae illa pauca? certe omnia illa, quae in hoc Mundo pretiosissima aestimantur; omnia, quae aut animae, aut corporis ministerio assignata, fideli usu ab homine sic tractantur, ut virtutum incremento, & divini beneplaciti obsequio deputentur. Ramirez in epist. Chr. ad 7. Ep. ep. 2. Apoc. 2. v. 10.

Ministrabat illis. Marci 1. 31. Non ista beneficium otiosa susceperit, non accepta sanitate illicò contulit ad agenda; conspiciens fore necessitatem, & deceniam Christo pauperi, & ejus collegio, ministrare, non expectavit de ministracione præceptum; quanquam non sine præcepto importuna febris abivisset. Optimum in moribus est, acceptæ gratiæ cooperari; & omne, quod à Deo accepimus, in dedicationem convertere: sicut ipsa sanitatem acceptam in obsequium illicò statuit Largitoris. Sim. de Cass. l. 5. c. 9.

Reliquum est, ut, & qui habent uxores, tanquam non habentes sint &c. 1. Cor. 7. 29. 30. S. Greg. hom. 36. in Evangelia: ille uxorem habet, quasi non habens, qui sic placere studet uxori, ut tamen non displiceat Conditori. *Flet* quoque, sed tanquam non flet: qui sic temporalibus dānis affligitur, ut tamen de æternis lucris semper animum consoletur. *Gaudet* verò; sed tanquam non gaudeat: qui sic de temporalibus bonis hilarescit; ut semper tamen tormenta perpetua consideret. *Emittit* autem, sed quasi non possidens: qui & ad usum terrena præparat; & tamen cautā cogitatione providet, quòd hæc citius relinquet. *Mundò* quoque *utitur*, sed quasi non utatur: qui & necessaria cuncta exterius ad vitæ suæ ministerium redigit; & tamen hæc eadem non finit menti suæ dominari. Diez tit. Martyres.

Ex Patribus, & aliis.

Hoc solum queritur, ut, quidquid habuerit homo ex Deo, totò eò utatur ad gloriam Dei. Orig. tr. 33. in c. 24. ep. ad Timoth. post medium.

Utere sanitate corporis in sanitatem animæ. S. Chrysol. hom. 23. in Acta.

Non solum spirituales opes, & dona cœlestia, Deo donante, capiuntur; sed etiam terrena, & corporeæ facultates ex ipsius largitate proveniunt: ut meritò rationem earum quaesiturus sit; qui non magis possidenda tradidit, quam dispensanda commisit. Muneribus igitur Dei justè & sapienter utendum est; nè materia boni operis fiat causa peccati. S. Leo l. 5. de Collectis.

Anima habet tres potentias, rationem, voluntatem, & memoriam. Ratio data erat ei, ut Deum agnosceret; voluntas, ut eum amaret; memoria, ut in eo quiesceret. S. Bonav. de Reform. mentis c. 11.

Ut Impedimenta improbis divitiæ, ita bonis sunt adjuncta salutis. S. Ambrosius l. 8. in Luc. apud Octavianum in Ecclesiast. 13. 30.

Ille habet aurum, qui novit uti aurò, &c. Vide superius.

Devotus animus infulis beneficiorum crescit ad obsequium, augetur ad gratiam, non ad arrogantiam profilit, non ad superbiam pertumescit. S. Petrus Chrysol. f. 142.

Nos usum tantum earum accepimus, quas tenemus; commodatis à Deo facultatibus uti-

mur. Igitur si omnia omnibus Deus tribuit, nemini dubium est, quòd ea, quæ donò Dei accepimus, ad Dei cultum referre debeamus. Salvianus l. 1. ad Eccl.

Ad instar fœneratoris, qui mutat pecuniam ad lucrum, mutat nobis Deus animam cum potentiis, corpus cum membris; de quibus vult habere lucrum. De memoria vult, ut memoremus ejus beneficia; de intellectu vult lucrum fidei, quæ in intellectu consistit; de voluntate vult lucrum amoris, devotionis, & bonorum desideriorum; de manibus elemosynas; de toto corpore vult lucrum penitentia. S. Vinc. Ferr. ser. 5. post Judica.

§. VII.

Abusus Divinorum Beneficiorum.

Ex Veteri.

Petierunt ab Ægyptiis vasa argentea, & aurea. Ex. 12. 35. Dicitur hic, quòd Deus Ægyptios aurò, rebisque pretiosis, spoliavit; easque Hebræis tradidit; ut divites eorum servitute evaderent. Eodem autem aurò, quod eis Dominus dedit, fecerunt sibi vitulum in Horeb. Ex. 32. 4. Sic multi beneficium divinis, pulchritudine, sanitate, scientiâ, honore, divitiis, Deo bellum inferunt. Diez D. 3. Epiph.

Quis est David? -- tollam ergo panes meos, -- & carnes pecorum, quæ occidi tonforibus meis. 1. Reg. 25. 10. 11. Hæc loquitur, qui de Mundo est, qui dives in Mundum est: nescio Christum, quis est pauper, ut dem ei cibum? cui ergo servas illum? tonforibus meis. Quis tonfor tuus? ludus, muliercula, vanitas; hi sunt tonfores tui. Oforius D. 4. Quadr.

Oscularisque est rex Absolon. 2. Reg. 14. 33. Quid eum putas ex ore regis hausisse? palmorum fragrantiam? humanitatis candorem? pacis iridem? Superbiit, arsit, rebellavit. 2. Reg. 15. 1. *Igitur post hæc fecit sibi Absolon currus, & equites.* Beatior fuisset serpentis mortu, quam regis osculo; qui que fortasse vixisset post pœnam, post amplexum periiit. En fatum murmur in manna Num. 21. 5. *cur eduxisti nos de Ægypto?* En fragrans in veneno thus: *misit Dominus in populum ignitos serpentes.* ib. v. 6. Irriguam sibi ad incolendum regionem dilexit Loth Gen. 13. 10. quæ univèrsa rigabatur *sicut paradysus Domini.* Noli fidere ubertati, captivitatem legit; sulphur, non lac, emulsi; uxoris funus, non gregum foetus, aspexit. Exceptus à Jabele Sifara videbatur sibi nactus in naufragio portum. Judic. 4. 21. *Intra ad me Domine; intra, nè timeas.* v. 18. Cum sitiret aquam, recreatus est lacte; quid felicitis? sed Lachesis latebat in lacte. Quò triumphò advecta putas vasa aurea templi in palatium Regis? mors in phialis, non triumphus: ut primum tuis usi Chal-

Chaldaei, occisi sunt à Medis. Dan. 5. 2. 30. O-liva l. 2. Strom, hic.

Nonne tu vallasti eum. Job. 1. 10. q. d. non mirum, Domine, si Job te amet, & timeat; quando tot bonis eum accessisti, ut nec rimulam inveniam, quàm eum aggrediar. Tolle ab eo hunc murum; & audacter illum aggrediar. O rem horribilem! eò scilicet humanam malitiam pervenisse: ut cum divitiarum olim murus, & praesidium contra demones hominibus fuerint, & ad amicitiam Dei conservandam valde conduxerint; nunc illis, tanquam armis, contra Deum bellum gerant. Diez in Nat. D. conc. 3. *Ipsi autem spreverunt me.* Il. 1. 2. Unde tam immane populi chari flagitium? ex bonis divinae charitatis: *filios enutrivit, & exaltavit.* ib.

Vestivi te discoloribus, & calcavi te hyacintho; - *& dedi coronam decoris in capite tuo.* Ezech. 16. 10. 12. Quid non expectas in Deum hostiarum ab Jerusalem, quam Dominus & lavit, & compisit? En vicimas: *& tulisti vasa decoris tui.* v. 17. Quibus Esther, 5. 1. muneribus Domino jungebatur, in folio Deo propior, quam Asvero; iis Synagoga iniquissime defecit à Deo suo. Ergo nobis adscribatur, quidquid in caelum, Deumque peccamus; quando congesta ab eo in nos munera in tela vertimus, ut in eum confurgamus. *Olive fer. 4. D. 1. Quadr.* *Argentum multiplicavi ei, & aurum, quae fecerunt Baal.* Os. 2. 8. Quae abundantia argenti in Israel? 3. Reg. 10. 27. tanta abundantia argenti in Israel, quanta & lapidum. Quiritur Dominus de abusu beneficiorum. Rupert. l. 1. in Os. o dira ingratitude! de auro & argento meo, fecerunt mihi contraria, vitulos, & Baal, caetera deorum portenta. Sylv. in Jo. 9. cap. 18. q. 10.

Vitis frondosa Israel, secundum multitudinem fructus sui, multiplicavit altaria, juxta ubertatem terra sua exuberavit simulacris. Os. 10. 1. Tum maxime Deus memoria hominum elabatur, cum beneficiis ejus fruente honorem dare divinae indulgentiae deberent. Laet. l. 2. div. instit. cap. 1. Saul, dum pecora adhuc pasceret, juvenis erat modestus, & pius: cum in Regem à Deo electus est; mores mutavit, & pessimus evasit. David inter persecutiones innocens, mansuetus, & vir secundum cor Dei: ubi Dei gratia hostes vicit; in adulterium, & homicidium degeneravit. Nimiã felicitate inflatus Salomon idololatra factus, Ozias sacrilegus. De his Job 21. 14. dicebant: *recede à nobis.* Quando in Deum ita debacchati? an cum eos inopia, aut morbo, premeret? non; sed cum implerent domos eorum bonis. Paulus Segneri serm. 17. fer. 2. D. 3. Quadr.

Ex Novo.

Va vobis divitibus &c. Luc. 6. 24. 26. Licet in pecuniariis copiis multa sint lenocinia delictorum; pleraque tamen sunt etiam incentiva virtutum. Quanquam virtus subsidia non requirat, & commendatior sit col-
Polyanth. Sacr. Tom. I.

latio pauperis, quàm divitis liberalitas; tamen non eos, qui habeant divitias, sed eos, qui uti his nesciant, sententiae caelestis auctoritate condemnat. S. Ambrosius in Luc. hic.

Hec dicens clamabat. Luc. 8. 8. Res mira, & maximã consideratione digna: aliquò, sine dubio, dolore afficitur, & maximò. Vincitur, alapis caeditur, & verbum non loquitur; quasi uteretur coram tondente &c. Il. 53. 7. Estne aliquid, Domine! quod te majori afficiat dolore, quàm flagella, corona, clavi, crux? quod istud? utique semen amissum. Ofor. D. Sexages.

Dissipavit substantiam suam. Luc. 15. 13. Hic est filius ille prodigus, qui portionem paternae substantiae, quae se contingebat, accepit: ingenium scilicet, memoriam, vires corporis, caeteraque similia bona naturae; quibus non ad divinam, sed suam uteretur voluntatem, essetque tanquam sine Deo in hoc saeculo. S. Bern. serm. de div. affect. animae. Per substantiam interpretantur liberum arbitrium, Hier. Theophyl. Euthym. Per eam explicat omnia dona homini concessa, Aug. Hier. Barrad. Leo. Burg. Cornelius. Sylv. in Luc. 15. q. 1.

Epulo dives. Luc. 16. 24. In tormentis aeternis; Abraham, etiam dives, in refrigerio exultat. Quomodo adeò diversa fortuna? quia in simili fortuna dissimilis erat usus. Dives divitiis abusus est ad luxum, & fastum, exquisitas epulas (*epulabatur quotidie splendide*) Abraham ad miserorum opem, ad virtutis cumulum, hospitem solatium. Naxera in Jos. 10. 5. 34.

Purpurâ, byssò, delicatis vestibus, epulis blandis, ferrea viscera crudelis anima nutrebat. S. Petr. Chrysol. l. 121.

Ex Patribus, & aliis.

Si calicem aureum invenisses in terra, donares illum Ecclesiae Dei: accepisti à Deo ingenium spiritualiter aureum; & ministras inde libidinibus, & in illo Sathanae propinas te ipsum. S. Aug. ep. 39. Licentio juveni nobili, & docto, hortans eum ad Mundi contemptum.

Qui tibi felicitatem dedit hujus saeculi, ad consolationem tuam dedit, non ad corruptionem. S. Aug. tr. 12. in Jo.

Valetudinem corporum in usum consumimus vitiorum, bona mentis in usum expendimus vanitatis. S. Bern. Dom. 10. Pent.

Omnia, quae ad usum vitae accepimus, ad usum convertimus culpae; sed cuncta, quae ad usum pravitatis infleximus, ad usum vertuntur ultionis. S. Greg. hom. 35. in Evang.

Iram contra nos superni judicis inextinguibiliter accendimus; si contra benignitatem illius etiam ex ipsa sua largitate pugnamus. Id. mor. l. 30. c. 9.

Ad hoc tantum à Deo datâ quiete utimur, ut in ebrietate, ut in luxuria, ut in flagitiis, ut in rapinis, ut in omni scelere, atque improbitate, vivamus. Quasi vero beneficium datæ pacis, vati-

Y catio

catio fit probrofitatis; & ad hoc inducias tranquillitatis Deo donante capiamus, ut licentius, atque securius, peccemus. Indigni itaque cœlestibus donis sumus, qui beneficiis Dei non bene utimur; qui facimus, rem operum bonorum, materiam tantum esse vitiorum. Quò fit, ut pax contra nos sit: quia sic agitur à nobis, nè expediat rem recipere, quâ deteriores sumus.

Quis hoc credere queat? Mutamus naturam iniquitatibus nostris: & quæ Deus bona fecit, manere pietatis suæ, ea nos nobis facimus mala esse moribus malis. Salvia. l. 6. de Providentia Dei.

Præclara dona ejus, vel agnoscimus, vel honoramus; qui, quantum ab eo beneficii accepimus, tantum ei injuriarum repensamus. Id. ib.

In injuriam cedit donantis donum negligere, nec eò uti, quod donatum est, quod esse constat intolerabilis superbiæ displicentis & ingrata. Gerson. confid. 3. mystica Theol. practica.

§. VIII.

Beneficiorum memoria, perceptio, oblitio.

Ex Veteri.

Semini tuo dabo terram hanc. Gen. 12. 7. Audit hoc Abraham à Deo, & ibi edificavit. altare Domino & aliud v. 8.

Locuples atus est homo. Gen. 26. 13. Isaac v. 24. audit à Deo: *noli timere, quia ego tecum sum.* in gratitudinem edificavit ibi altare Domino v. 25. Parantur à bonis viris monumenta, quibus monerentur de acceptis bonis; quasi timerent, nè oblitio irreperet divinæ beneficentiæ. Luc. de Velloso in Judith cap. 2.

Ecce Dominus meus &c. Gen. 39. 8. Joseph bona, quæ affectus fuerat, repente memorie intulit; & malum, quod se pulsabat, ejecit. Et quia perceptæ gratiæ meminuit, vim culpæ imminens fregit. S. Greg. mor. l. 30. c. 9.

Ut sit signum. Ios. 4. 6. Disce hic, quàm Deus rigide exigit beneficiorum suorum memoriam; & gratos iis præmiat; ingratos privet, & puniat. Corn à Lap. hic.

Si bona accepimus &c. Job 2. 10. Magna consolatio tribulationis est, si, cum adversa patimur, Authoris nostri ad memoriam dona revocamus. S. Greg. mor. l. 3. c. 7. in Job. hic.

A fructu frumenti, vini, & olei sui multiplicati sunt. Psal. 4. 8. mox præcessit: *multi dicunt: quis ostendet nobis bona.* v. 6. Si abundantiam à Domino acceperunt, quomodo de Largitore jam dubitant? quis eis bona ostendit, & præstitit, ignorant. Theodoret: etiam de manu Dei bona ferentes dicere audent, *quis ostendit nobis bona?* Alvarez Joseph illustr. illustr. 128.

Memento horum Jacob, formavi te. Is. 44. 1. Procopius hic: optimè in oblitivum Israël em usurpavit illud verbum *Memento.*

Conside, quacunquē ego do tibi: Ezech. 2. 8. hoc est, rumina, expende; & memorie, tanquam stomacho, commenda. Hoc est comedere, & in stomachum trajicere. Et quemadmodum ex stomachi officina digestus cibus in reliquarum partium alimentum, totius corporis bono, distribuitur; contra ventriculi, seu concoctionis vitio languent vitalia, spiritus deficiunt, tabes oritur: ita, ex memoria beneficiorum Dei, cæteræ facultates animæ, & imprimis voluntas, incalcescit, alitur, atque in charitate roboratur. Contra ejus defectu languet, & arefcit. Doultreman. l. 1. c. 3. de amore. sect. 10.

Saturati sunt, & ebriaverunt cor suum, & oblitio sunt mei. Os. 13. 6. In beneficio accepto lethargum bibunt ingrati. Sicut, cui vini copiam ad ebrietatem propinas, ebrius vinò, tui fit immemor; sic, quem beneficiis cumulas, tui immemorem facis. Alvarez Jos. illustr. illustr. 128.

Quinquages, nec sapius, minùsve, reperitur in S. Scriptura mentio liberationis, & egressionis filiorum Israel ex Ægypto: ad denotandum verum Jubilæum nostrum, sive Pentecosten, in qua Spiritus S. diffunditur. Sed non sine præviâ, frequentique redemptionis nostræ recordatione, atque gratiarum actione. Doultreman. l. 1. c. 3. de amore sect. 10.

Ex Novo.

Vade in domum tuam. Matth. 9. 6. Introrsus ipse remittitur; ut noverit spectando, quod acceperat, ad quid obligetur ex acceptis. Optima, & grata consideratio est, etiam si respondere nequit, habere præ oculis beneficia Creditoris, maxime Creatoris; qui nullis nostris meritis, expedita nobis gratis, & benigne, concessit. Sim. de Cass. l. 5. c. 26.

Beatus venter, qui se portavit. Luc. 11. 27. cur non dicitur genuit? sed portavit? quod pondus, & onus innuit? Resp. cum Virgo Christum concepit supremâ Maternitatis Dei dignitate super omnes puras creaturas sublimatur: & quò major collata beneficiorum celsitudo, eò majus, graviusque pondus imponitur. Moyse Num. 11. 11. *cur imposuisti pondus universi populi hujus super me?* Gen. 48. 22. Dicit Jacob Josepho: *do tibi partem unam extra fratres tuos.* Hier. legit: *do tibi humerum unum.* Carolus V. jam senescens, onerum Reip. pertæsus, cum regnum in Philippum II. transferret, lacrymans dixit: *ô fili! magnum tibi onus impono.* Sylv. in Luc. 11. Matth. 12. c. 23. q. 19.

Annulum in manu. Luc. 15. 22. Annulus datur in manu, in memoriam receptorum, nec non ad considerationem omnium indultorum: ut eum gratitudo in bonis operibus semper fervere faciat, quem ingratitudinis ad tanta mala pertraxit iniquitas. Sim. de Cass. l. 8. hic.

Colligite fragmenta, nè pereant. Jo. 6. 12. Jubemur colligere fragmenta, nè pereant, id est, nec minima beneficia oblivisci. S. Bernard, in Cant. l. 51.

Scitis, quid fecerim vobis. Jo. 13. 12. Non flet illa vox, sed semper ab eo tempore, quò emissà fuit, clamavit, clamat, & clamabit; *Scitis.* Scimus ergo, quid fecerit nobis. Ac per hoc, hæc scientia, velit, nolit, tenet omnem hominem inexcusabiliter; atque totaliter, debitorem. Hæc scientia scripta in tabulis cordis; in lamina rationis, in charta memoriæ; à peccatis avertit, & innectit virtutibus. Hæc scientia querit solertem, petit activum, devitat ignavum, gratum vult, condemnat ingratum. Sim. de Cass. l. 13. c. 5.

Ex Patribus, & aliis.

Tum Deus maximè è memoria hominum elabitur, cum, beneficiis ejus fruente, honorem dare divinæ indulgentiæ deberent. At verò; si qua necessitas gravis presserit; tunc Deum recordantur. Lact. Firmianus lib. 2. Institution.

Non verecundæ, sed ingratae mentis, indicium est, beneficia tacere divina. S. Leo. l. 1. de ass. ad Pontif. Manna Ex. 16. 33. Deus mandavit reponere in arca testamenti, ad perpetuam memoriam. Did. Stella. de contempt. p. 2. c. 55. Ut gratitudinis memoria non intercidat, solet Deus illi, quem ad magna elegit, mutare nomen; quod fecit Abraham Saræ, Jacob Petro. Id. ib.

Cùm Dei beneficia confiteris, immolas DEO sacrificium laudis. S. Bernardinus ep. II. 2.

§. IX.

Beneficia DEUS vult sibi adscribi.

Si septem crines capitis mei &c. Jud. 16. 13. Querit Pineda, cur Deus vires Samsonis magis in capillis, quàm aliâ corporis parte, constituere voluerit? nonne robur in laertis, humeris, pectore, melius, quàm in tam imbecilla corporis parte fuisse? Resp. ut illam suis lacertis nunquam tribueret; imò potius propterea agnosceret, illam acceptam divinitus. Illam Deus rei, & partium corporis omnium tenuissimæ; atque in constantissimæ; alligatam voluit. Did. Niss. D. 4. Quadr. §. 5.

Loquimini ad petram coram eis. Num. 20. 8. Querit Abul. 1. cur Dominus præcepit loqui ad petram? 2. quare eorum omni populo. 3. cur durò saxò potius, quàm molliore terrâ; proluc aquam voluerit? Respond. q. 3. hic: ut ostenderet cæco illi populo, à miraculo beneficium venire. Did. Niss. Sabb. post Cineres.

Vade, & lavare septies in Jordane, & recipies sanitatem caro tua. 4. Reg. 5. 10. Abul. q. 6. hic: quòd miserit eum ad fluvium Jordanis potius, quàm ad alium; fecit hoc: quia minus verisimile erat de aqua Jordanis, quòd sanare posset; quàm de alia aqua: eò quòd erat turbida, & turbulenta, propter alluvionem. Id. ib.

Polyanti. Sacr. Tom. I.

Laborantes in remigando. Marci 6. 48. Deus beneficia sua ita confert, ut ea alteri, quàm ipsi, nemo adscribere possit. Discipulis apparuit Christus, ut tempestatem componeret, ubi imparem suam diligentiam viderunt. Theophyl. in c. 6. Jo. non statim ab initio periculi, sed in fervore, apparet Christus; ut; cum noverimus omnem nostram virtutem, & sapientiam; invenimusque quàm infirmam; ad illum confugiamus solum, qui salvare potest, & non nobis ipsis adscribamus salutem. Id. ib.

Accepti panes. Jo. 6. 11. Ut aleret turbam, accepit Christus in manus panem: quia vult, ut intelligamus; omnia bona nostra ab illis descendere; poterat enim in manibus Discipulorum panes multiplicare. Did. Niss. Dom. 4. Quadr.

§. X.

Per Beneficia Divinitas Christi manifesta.

Estes renuntiate Joanni. Math. 11. 4. S. Cyrill. lib. 2. thes. c. 4. Christus miraculorum magnitudine simul & multitudine, ostendit se Messiam esse. Adde & beneficentiâ. Corn. à Lap. hic. Plenum sanè testimonium, quò Dominum propheta cognosceret. De ipso enim, & non de alio, fuerat prophetatum Pl. 145. *Dominus dat esciam esuriensibus, Dominus erigit elisos, Dominus solvit compeditos, Dominus illuminat cæcos, Dominus diligit justos, Dominus custodit advenas, orphanum & viduam suscipiet.* S. Ambros. in Luc. 7.

In ipso vita erat, & vita erat lux hominum -- ut testimonium perhiberet de lumine. Jo. 1. 4. 7. Orig. tr. 5. in Jo. quæro: cur tandem, cum Joannes missus à Deo venerit ad testificandum, ut testificaretur de lumine, non etiam venerit, ut testificaretur de vita? Respond. Homo nullus, qui veniret, testificari poterat de vita, etiam nunc abscondita cum Christo in Deo, q. d. Salvator se abscondit, tantumque vult dignosci per beneficia. Bæza l. 1. c. 8. §. 12.

Ecce agnus Dei. Jo. 1. 29. Intuitus Joannes Jesum; id de illo ostendit, quod in Deo patentissimum est; & se undique prodit, scilicet ejus benignitatem, & dilectionem; *ecce Agnus Dei:* nam amor, & benignitas Dei; nequit non in oculos exilire, seque creaturarum obtutibus præsentare. Bæza l. 6. cap. 1. §. 2.

Humanitas, & benignitas apparuit Salvatoris. Tit. 3. 4. Quid, ô Paule! apparuit? apparuitne Salvator? apparuit potius *benignitas, & humanitas.* S. Ambros. ep. 86. Hæc est Salvatoris pietas, ut interveniat salutem, ac non se prodât, aspectu; sentiat beneficiis, & non sentiat obtutibus. Amat suam personam latere, & sua publicari beneficia. Bæza l. 1. c. 8. §. 12.

Civitas non eget sole, neque luna, ut luceant in ea: nam claritas Dei illuminavit eam; & lucerna ejus est ignis. Apoc. 21. 23. Ubi Deus Agnus agit, benignitatis opera manifestat, nulla necessaria sunt luminaria: ipsa opera, ipsa agnina benignitas, per se satis perspicua est, & oculis patet. S. Irenæus l. 4. nemo investigavit altitudinem ejus, nec veterum, nec eorum, qui nunc sunt. Secundum autem dilectionem cognoscitur semper, per eum, per quem constituit omnia. Est autem Hic Verbum ejus D. N. J. C. Apoc. 19. 17. *Et vidi unum angelum stantem in Sole.* Nullibi melius, quam in sole stare ad Dei coenam invitans: quia beneficia Dei clariora sunt solis radiis, Baeza l. 6. c. 1. §. 2.

§. XI.

Beneficia retrahunt à peccato, faciunt probos.

Omne, quod movetur, & vivit, erit vobis in cibum. Gen. 9. 3. Ante diluvium non legitur carnis ejus permissus; permissus est post diluvium. Actum est id in amoris signum. Gennadius in Catena: à diluvio majori usus est liberalitate; ut sic homines afficeret, ut majores culpas vitarent. Novarin. agn. Euch.

Per annos 40. annonam de caelo consecuti sunt. Judith. 5. 15. Seneca l. 7. de benef. c. 28. vincit malos pertinax bonitas. Basil. Seleuc. or. 19. Contumaciam tuam (Hebraei) reverentiam mollire machinatus Deus, supernè alimentis parandis coelum vocabat; infernè rupes ad inexpectatas aquarum potationes adornabat. Luc. de Velloso in Judith 5. Parænet. 30.

Cepit illum deprecari, qui à demonio vexatus fuerat, ut esset cum illo. Marci 5. 18. A Deo benefactore tuo nunquam discede. Liberatus hic homo à demonio sic Jesu adhaesit, ut anxie contenderet, nunquam separari ab eo. Praeclarus gratitudinis affectus, benefactori suo semper adherere. Baeza l. 7. c. 2. §. 16.

Pertransiit beneficiendo, & sanando omnes. Act. 10. 38. his industriis suas effecit Christus, Samariam, Galilæam, & Judæam. Gilbertus Abb. f. 33. in Cant. non est parca clementia Christi, nec pigra quidem. Revolve Evangelium, & ubique invenies Jesum, & copiosum, & citum.

Ex Patribus.

Quoniam beneficiis melior fieri non potuisti, reliquum est, ut poenâ torquearis. S. Chrysol. hom. 61. in Matth. 18.

Homines primum volunt ea, quæ præcipiunt, opere compleri, magnaque obedientiâ, & benevolentia, erga se uti subditos mandata suscipientes; ac tunc utique cogitant de remunerandis iis, qui multum obedientiam præ se tulerint. Non ita se gerit communis omnium Dominus: prius enim benefacit, & multitudine beneficiorum nostra naturam ad se allicit; & postea imperat facilia, atque levia; ut facilitate mandatorum, & beneficiis prioribus, excitati, ad ea implenda ducamur. Id. hom. 27. in Gen.

Væ illis, qui rebelles sunt lumini! & resistunt Spiritui Sancto, nec acquiescunt veritati, quam intelligunt: & sicut lutum ex calore solis, ita ex bonitate, & beneficiis Dei, clariores fiunt: aucter etiam provocantes eum; cum ipse dederit omnia in manibus eorum. Guarric. ferm. in die Ascens.

Prima vox est beneficii, quâ Deus tractat peccatorem primò benignè, ac benevolè. Dat ei salutem & bonos successus, temporalium, honores, divitias; & facit, ut ei omnia ad libitum succedant; si forte convertatur, & dicat: Anima mea! serviamus tam bono, & pio Domino, qui tam benignè nos tractat; qui pro tormentis tot largitur beneficia; & pro Inferno, quem meremur, dat nobis rerum temporalium abundantiam, S. Thom. Vill. f. D. 4. Adv.

§. XII.

Varia de Beneficiis Divinis.

Benedictus Dominus Deus Israel. Luc. 1. 68. Non ob id solum, quia potissimè à populo Israel celebratur, *Deus Israel* dicitur; sed etiam propter peculiaria beneficia huic populo exhibita. Did. Stella hic.

Per homines divinitus plurima beneficia suppeditantur. Clem. Alex. l. 1. Strom.

Notabili animadversione pensandum est, quòd altiora dona nequaquam conservari solent accepta; si absque arumoso labore fuerint acquisita. Unde Luciferum à tanta altitudine gratiæ cernimus cecidisse? nisi quia tanta dona absque labore adeptus est. S. Bernard. Sen. t. 1. f. 8. a. 2.

TITULUS VII.

BLASPHEMIA.

§. I.

Symbola, & similitudines.

Vir, in cujus capite germinaverit lepra. Levit. 13. 29. In capite lepram bajulat, qui blasphematur Divinitatem; vel in Christum, qui est caput Ecclesiæ, peccat. V. Beda hic.

De Philisthæo illo, qui exprobat agminibus Israel, dicebat David ad Saulem: *nam & leonem, & ursum, interfecit ego servus tuus; erit igitur & Philisthæus hic incircumcisus quasi unus ex eis.* i. Reg. 17. 36. ubi impium illum, & blasphemum, bestias comparat.

Theo.